

Uppdragsbeskrivning steg 2 länsgemensamma handlingsplanen för beroendeområdet

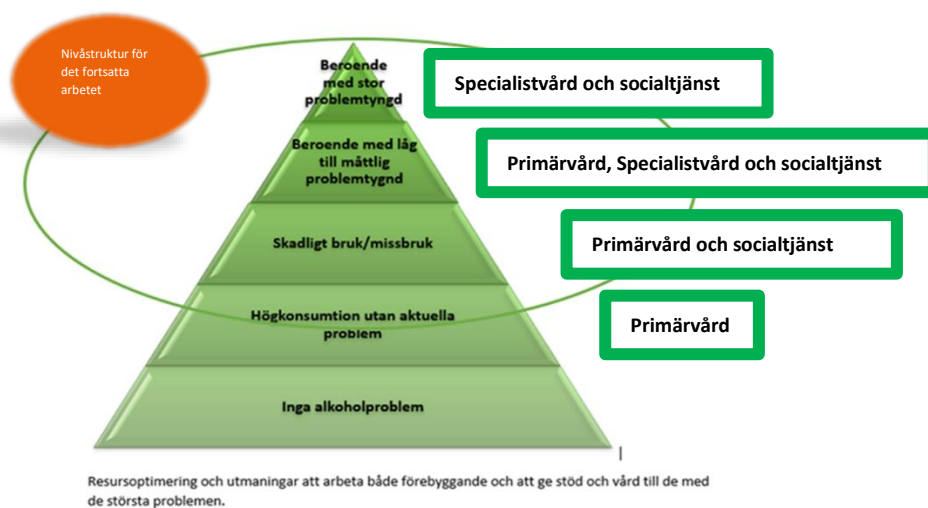
Uppdragsbeskrivning inför arbetet med beroendeplanens steg 2

Hälso- och sjukvården på primär- och specialistnivå och socialtjänsten har ett gemensamt ansvar när det gäller dels personer med skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel, dels personer med skadligt bruk eller beroende av spel och även för personer med så kallad samsjuklighet.

Utredningen av missbruk och beroendevården i Västernorrland visar på flera utvecklings- och förbättringsområden, som har brutits ned i tre steg i den så kallade beroendeplanen. De aktiviteter som återfinns inom Steg 1 riktar sig i första hand till de vårdnivåer som möter personer med stor och omfattande problematik. Samtliga aktiviteter har påbörjats och i de utvecklingsarbetet som startas finns behov av att nu koppla på steg 2, så att samtliga vårdnivåer och verksamhetsområden inom socialtjänsten inkluderas. Vi beräknar att arbetet kommer ta den fyra år som finns inom ramen för implementering av beroendeplanen.

Brukarnas röst i arbetet är också av vikt i arbetet med beroendeplanen. Här har vi projektledare redan initierat en kontakt med länets brukarråd och kommer fortsätta samråda och planera deras medverkan.

Nedanstående bild ska illustrera olika steg som personer med skadligt bruk eller beroende av alkohol befinner sig på och mått av problemtyngd som medföljer. Den kan även illustrera stegen för personer med skadligt eller beroende av narkotika och dopning samt problemspelande. Vidare illustreras även de vårdnivåer som hälso-och sjukvård och socialtjänst verkar inom.

Figur 1 Tolkning av Sven Andreassons beskrivning av vårdnivåer utifrån problemtyngd, Läkartidningen, 2014

Steg 2 – insatser för personer med låg till måttlig problematik i kombination med skadligt bruk eller beroende

I steg två är det främst hälso- och sjukvårdens vårdnivåer och framför allt primärvården, där användningen av Socialstyrelsens rekommenderade metoder och utbud av insatser är begränsade, som behöver stärkas och utvecklas.

Med primärvård avses *dels den regiondrivna, dels den privatdrivna primärvården i länet*. När det gäller specialistvården avses *den vård som bedrivs på specialistnivå dels inom respektive sjukhus, dels den specialistvård som bedrivs utanför sjukhuset (exempelvis psykiatri)*.

För socialtjänsten avses myndighetsutövning samt utförare inom följande verksamhetsfält: *individ- och familjeomsorgen, socialpsykiatri, LSS, äldreomsorg, ekonomiskt bistånd samt sysselsättning*.

De övergripande målen för steg 2 som tagits fram i beroendeplanen är följande:

- Utveckla och stärka primärvårdens förebyggande och tidiga insatser
 - Innebär till exempel att följa upp vilka insatser används idag, varför används de och inte andra
- Införa behandlingsformer/insatser inom primär- och specialistvården för att möta individens behov och minska risken för att utveckla ett skadligt bruk och beroende.
 - Innebär till exempel vad erbjuds idag, vad behöver erbjudas, hur ser utbildningsbehovet ut bland medarbetarna osv.
- Tydliggöra och stärka samverkan mellan primär- och specialistvård samt socialtjänst
 - Innebär till exempel att vi inventerar och identifierar vilka samverkansrutiner finns idag, hur efterlevs dessa, används avvikelssystem när samverkan inte fungerar och hur följs det upp
- Tydliggöra vårdgivarnas olika roller och vårdnivåer för att undvika att patienter hamnar mellan stolarna.
 - Innebär till exempel att vi använder ett ärende och hur ett sådant hanteras inom de olika vårdnivåerna för att identifiera luckor i dels den egna verksamheten, dels mellan verksamheterna som är inblandade. Även här inventerar och identifierar vilka samverkansrutiner finns idag, hur efterlevs dessa, används avvikelssystem när samverkan inte fungerar och hur följs det upp

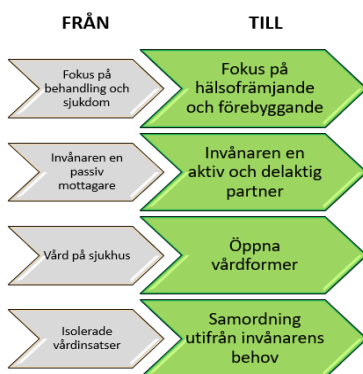
Steg 2 i beroendeplanen kopplat till arbetet God och Nära Vård

Västernorrland har en gemensam målbild för god och nära vård och är kommunerna och regionens gemensamma vision och riktningssivare för att övertid kunna bygga en mer sammanhållen, mer jämlik och mer effektiv hälso- och sjukvård för länets alla individer. Det övergripande syftet med målbilden är att skapa en god och jämlik vård som individen kan vara trygg med. Det gemensamma arbetet tar stöd i den avsiktsförklaring som finns formulerad, för fördjupad och breddad samverkan för god, jämlik hälsa och nära vård.

Figur 2. Västernorrlands gemensamma målbild för god och nära vård

Omställningen till nära vård kan liknas med en rörelse som går från att fokusera på organisation till relation, från att vara reaktiv till att bli förebyggande, och från en fragmentiserad till en sammanhängande vård och omsorg. För patienten/brukaren/invånaren innebär det att man blir en aktiv medskapare i stället för att vara en passiv mottagare av vårdens tjänster.

Figur 3. Illustration av fokusflyttningen

Det är av vikt att aktiviteterna inom Steg 2 har en tydlig kopplingen till nära vårdarbetet i länet då fokusflyttningen som beskrivs i illustrationen ovan kommer ha en central roll även här. Vi som projektledare har därför initierat en kontakt dels med utvecklingssamordnarna inom länets God och Nära Vårdarbete, Ida Pettersson samt Annika Bergman, dels med programgruppen och de lokala samordnarna för god och nära vårdarbetet.

Nedan följer några exempel kopplat till god och nära vård:

- Utveckla och stärka primärvårdens förebyggande och tidiga insatser
 - En utgångspunkt i omställningen är primärvården som nav, samt fokus på hälsofrämjande och förebyggande.
- Införa behandlingsformer/insatser inom primär- och specialistvården för att möta individens behov och minska risken för att utveckla ett skadligt bruk och beroende.
 - Personcentrerade arbetssätt, fokus på relation.
- Tydliggöra och stärka samverkan mellan primär- och specialistvård samt socialtjänst

- Skapa förutsättningar för samordning utifrån invånarens behov
- Tydliggöra vårdgivarnas olika roller och vårdnivåer för att undvika att patienter hamnar mellan stolarna.
 - Professionerna samverkar och samordnar utifrån invånarens behov.